

Politechnika Łódzka

Institut Informatyki

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Optymalizacja struktury sieci drogowej

Structure optimization of road networks

Wydział Fizyki Technicznej, Informatyki i Matematyki Stosowanej

Promotor: dr hab. inż. Aneta Poniszewska-Marańda

Kopromotor: mgr inż. Łukasz Chomątek

Dyplomant: inż. Michał Siatkowski

Nr albumu: 186865

Kierunek: Informatyka

Specjalność: Sztuczna Inteligencja i Inżynieria Oprogramowania

Łódź 20.01.2015

Institut Informatyki

90-924 Łódź, ul. Wólczańska 215, *budynek B9*

tel. 042 631 27 97, 042 632 97 57, fax 042 630 34 14 email: office@ics.p.lodz.pl

Spis treści

1	Wstęp.	5
1.1	Problematyka i zakres pracy.	5
1.2	Metoda badawcza i cel pracy.	6
1.3	Przegląd literatury w dziedzinie.	7
1.4	Układ pracy.	7
2	Optymalizacja struktury sieci drogowej.	9
2.1	Podstawowe definicje.	9
2.2	Paradoks Braessa.	9
2.3	Składowa silnie spójna.	11
2.4	Punkty artykulacji grafu.	11
2.5	Klasyczny algorytm genetyczny.	11
3	Technologie i metody użyte.	15
3.1	Symulator transportu.	15
3.2	Algorytmy genetyczne.	15
3.3	Technologie i metodologie programistyczne.	15
3.4	Badane miasto przykładowe: Siouxfalls	15
4	Opis projektu.	17
4.1	Dane wejściowe.	17
4.2	Wdrożenie.	17
4.3	Wyniki.	17
5	Podsumowanie.	19
5.1	Dyskusja wyników.	19
5.2	Perspektywy dalszych badań w dziedzinie.	19
5.3	Struktura projektu.	19
	Spis rysunków	19
	Spis tabel	21
	Spis listingów	23
	Bibliografia	25
	Załączniki	27

Rozdział 1

Wstęp.

1.1 Problematyka i zakres pracy.

Niniejsza praca obejmuje zagadnienia z zakresu inżynierii oprogramowania i sztucznej inteligencji. Głównym jej celem jest stworzenie aplikacji optymalizującej strukturę sieci drogowej.

Problemy komunikacji w dzisiejszych miastach są wszystkim znane. Zatory drogowe i korki w godzinach szczytu są chlebem powszednim. Pomimo wielu prób i sposobów, wciąż nie istnieje metoda jednoznacznie rozwiązująca tę kwestię. Bezsparnie, dotyczy to wszystkich miast na świecie. Z teoretycznego punktu widzenia, jedynym rozwiązaniem jest komunikacja publiczna. Oczywistym jest jednak, że nigdy nie doprowadzimy do sytuacji, gdy wszyscy mieszkańcy zrezygnują ze swoich pojazdów. Dodatkowo, wiele osób i usług wymaga oddzielnej formy transportu. W obliczu tych faktów miasta decydują się na rozwój swojej infrastruktury drogowej. Budowa nowych tras oraz poszerzanie starych przynosi nadzieję mniejszych zatorów a co za tym idzie, szybszego przejazdu do celu. Niestety, historia pokazuje, że takie inwestycje nie zawsze przynoszą oczekiwane korzyści.

Teorii próbujących wytłumaczyć te zjawiska, jak również dowodów, które je popierają lub obalają jest wiele. Jedną z najpopularniejszych oraz taką która została wykorzystana w niektórych miastach na świecie jest paradoks Braessa[15]. Jest to twierdzenie matematyczne orzekające, że w pewnym modelu ruchu drogowego czasy podróży pojazdów mogą ulec wydłużeniu po dodaniu do sieci drogowej nowego połączenia. Ma ono również zastosowanie w przypadku sieci komputerowych oraz istnieją jego analogie dla doświadczeń fizycznych.

Moim celem jest opracowanie metody, która dla danej struktury sieci drogowej zmodyfikuje ją wykorzystując prawidłowość z powyższego paradoksu. W efekcie poprzez zamknięcie wybranych ulic w danej sieci drogowej, średni czas podróży powinien ulec skróceniu.

1.2 Metoda badawcza i cel pracy.

Studia literaturowe.

Moje badania rozpocząłem od poszukiwania źródeł traktujących o opisywanym przeze mnie problemie. Paradoks Braessa został sformułowany w 1970 roku i był od tego czasu wykorzystywany przy planowaniu przestrzeni i infrastruktury wielu miast, np:

- Korea, Seul, likwidacja m.in. estakad Cheonggyecheon,
- Niemcy, Stuttgart, likwidacja dróg zbudowanych w latach 60,
- USA, Nowy Jork, czasowe zamknięcie ulicy 42,
- USA, Winnipeg.[16]

Propozycja rozwiązania problemu.

Oczywistym rozwiązaniem problemu komunikacji mogłoby być stworzenie idealnej sieci odpowiadającej potrzebom danego miasta. Rozbudowa lub modyfikacja tej infrastruktury jest jednak kosztowna i czasochłonna. Dlatego zdecydowałem się na przetestowanie rozwiązania zaproponowanego przez Braessa. Ponieważ istnieją prace negujące lub podważające paradoks[2], zdecydowałem by przy potwierdzaniu wyniku optymalizacji nie kierować się wyłącznie założeniami zawartymi w twierdzeniu.

Opis zastosowania algorytmów genetycznych.

Ponieważ nie znalazłem żadnych przesłanek wykazujących jednoznaczną ocenę co do słuszności zamknięcia danej ulicy, zdecydowałem się losowe przeszukiwanie przestrzeni rozwiązań. Jednym z rozwiązań w przypadku takich poszukiwań są algorytmy genetyczne, na które się zdecydowałem w swojej pracy.

Przedstawienie oceny optymalizacji.

Paradoks Braessa zakłada dość oczywiste potwierdzenie swojej wiarygodności. Zdecydowałem się więc na zastosowanie zewnętrznego systemu oceny. Taką rolę spełniają systemy symulacji. System, który wybrałem działa zupełnie oddzielnie od metody twierdzenia, symulując rzeczywisty ruch na danej sieci drogowej. Wynik symulacji jest jednoznaczną wartością liczbową, przedstawiającą średni czas przejazdów wszystkich agentów biorących udział w danym scenariuszu. Zakładając stały zestaw agentów dla zmieniających się w wyżej opisany sposób sieci, dążymy oczywiście do minimalizacji średniego czasu przejazdu.

Ocena możliwości wdrożenia proponowanych rozwiązań.

Paradoks Braessa nie jest jedynym twierdzeniem traktującym o problemach komunikacyjnych miast. Wiele teorii jest opartych głównie na socjologicznych lub psychologicz-

nych założeniach¹. Są jednak niemniej ważne. Biorąc pod uwagę złożoność problemu, wynik otrzymany podczas eksperymentu nie może być dowodem ani decydującym głosem w decyzjach dotyczących ustalaniu rzeczywistego ruchu drogowego miasta.

1.3 Przegląd literatury w dziedzinie.

By przybliżyć temat problemów komunikacyjnych i rozwiązania zaproponowanego przez Braessa polecam pracę magisterską *Leslie Arthur Keith Bloy*[1]. W pracy zostały opisane także inne (wymieniane również przeze mnie) twierdzenia. Publikacja *Reducing the Effects of the Braess Paradox with Information Manipulation*[4] jest bardzo dobrym uzupełnieniem tematu o interesującą mnie kwestię symulacji wieloagentowych. Prezentuje ona różnice w wynikach dla przypadku losowego wyboru drogi przez agentów oraz tej wybranej przy użyciu inteligencji kolektywnej².

Zbiorowa praca napisana na potrzeby międzynarodowej konferencji dotyczącej technologii symulacji[4] jest pozycją, która opisuje podobny do podejmowanego przeze mnie problem. Mianowicie skupia się na modyfikacjach drogi poprzez zmiany dostępności jej składowych.

W zupełnie oddzielnej tematyce, algorytmów genetycznych, polecę bardzo łatwo dostępną pozycję, która jest wstępem do tematu[5]. Wybrałem ją głównie ze względu na prosty opis problemu oraz brak zaawansowanych przykładów, które tylko skomplikowałyby dla mnie ujęcie prostego problemu.

1.4 Układ pracy.

Tematem pracy jest optymalizacja struktury sieci drogowej, zaś za główny cel przyjęto stworzenie rozwiązania, które wykorzystując algorytmy genetyczne odnajdzie najlepsze rozwiązanie.

Rozdział 1 zawiera wstęp i cele pracy. W rozdziale 2 przybliżyłem istotę optymalizacji struktur sieci drogowych oraz opisuję teoretycznie wykorzystane przeze mnie rozwiązania. W rozdziale 3 wymieniam technologie, w których wykonałem aplikację oraz przybliżyłem zewnętrzne biblioteki, o które oparłem swoje rozwiązanie. Głównym rozdziałem pracy jest rozdział 4, w którym przedstawiam wykonaną aplikację oraz wyniki optymalizacji przykładowej sieci. W rozdziale podsumowującym 5, zawarłem wnioski oraz możliwości rozwoju pracy. Po rozdziale 5, podsumowującym, załączam spis rysunków, tabel, listingów i bibliografie, w tej kolejności.

¹np. paradoks Downsa-Thomsona[17] czy prawo Lewisa-Mogridge’a[18]

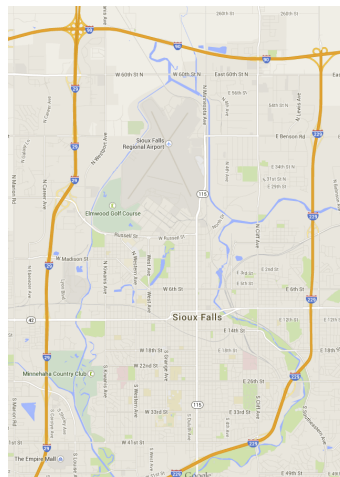
²ang. Collective Intelligence (COIN)

Rozdział 2

Optymalizacja struktury sieci drogowej.

2.1 Podstawowe definicje.

Definicja 1 *Co chce to powiem*

Rysunek 2.1: Fragment sieci drogowej w Sioux Falls, Południowa Dakota.

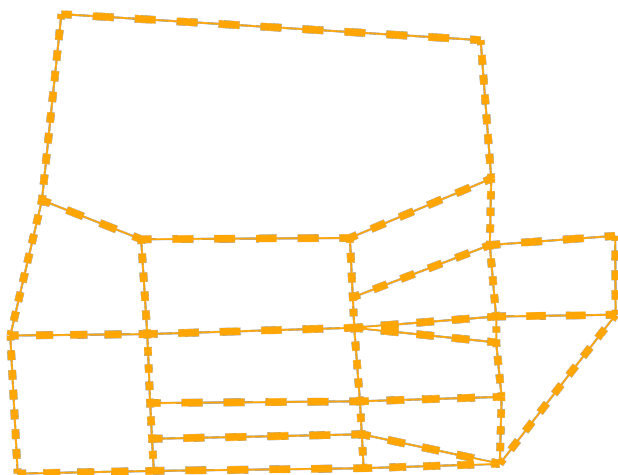
Definicja 2 *Co chce to powiem*

2.2 Paradoks Braessa.

Równowaga Nasha to taka sytuacja, w której każdy z samochodów spowoduje wydłużenie swojego czasu jazdy, zmieniając decyzję co do wyboru trasy przy niezmiennych decyzjach pozostałych aut.

Jeśli p i q to liczby aut w tysiącach pokonujących odpowiednio trasy AXB i AYB, otrzymujemy równania:

$$p + q = 6 t_{AX}(p) + t_{XB}(p) = t_{AY}(q) + t_{YB}(q) \quad 50 + p + 10p = 10q + 50 + q$$

Rysunek 2.2: Sieć drogowa miasta Sioux Falls w postaci grafu.

Rysunek 2.3: Graf z dopasowaną geometrią [14].

rozwiązaniem jest $p = q = 3$. Przy tej gęstości ruchu pokonanie obu dostępnych tras zabiera $50 + 3 + 30 = 83$ minuty.

Do wyjściowego układu drogowego dodana zostaje autostrada:

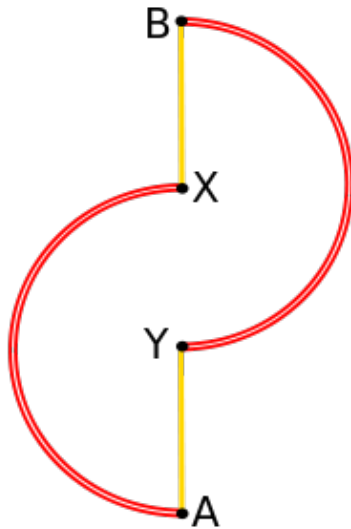
$$YX, t_{YX}(p) = 10 + p \text{ min}$$

Aut jest nadal 6000 i wszystkie mają za zadanie przejechać trasę z A do B.

Jeśli p , q i r to liczby aut w tysiącach pokonujących odpowiednio trasy AXB, AYB i AYXB, otrzymujemy równania:

$$\begin{aligned} p + q + r &= 6 \quad t_{AX}(p) + t_{XB}(p + r) = t_{AY}(q + r) + t_{YB}(q) = t_{AY}(q + r) + t_{YX}(r) + t_{XB}(p + r) \\ 50 + p + 10(p + r) &= 10(q + r) + 50 + q = 10(q + r) + 10 + r + 10(p + r) \end{aligned}$$

rozwiązaniem jest $p = q = r = 2$. Czas przejazdu każdej z tych dróg wynosi wówczas $50 + 2 + 10(2 + 2) = 92$ minuty.

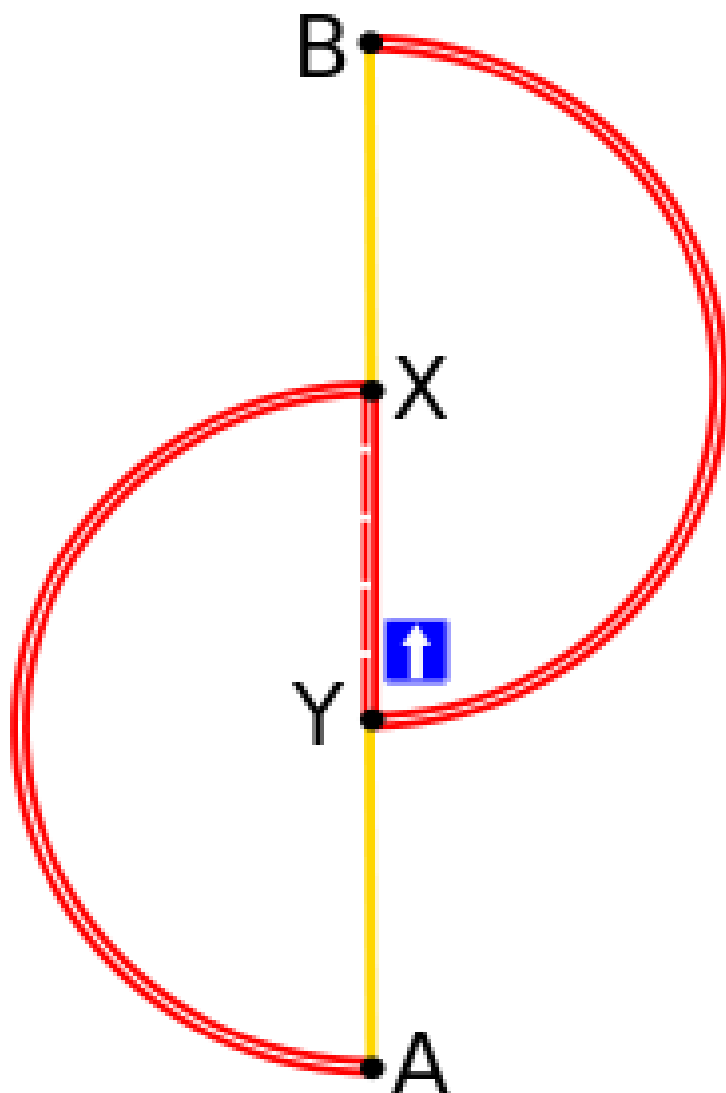
Autostrady: AX , $t_{AX}(p) = 50 + p$ min YB ,
 $t_{YB}(p) = 50 + p$ min
 Drogi lokalne: AY , $t_{AY}(p) = 10p$ min XB ,
 $t_{XB}(p) = 10p$ min
 Aut jest 6000 i wszystkie mają za zadanie przejechać trasę z A do B.

Rysunek 2.4: Wyjściowy układ drogowy

2.3 Składowa silnie spójna.

2.4 Punkty artykulacji grafu.

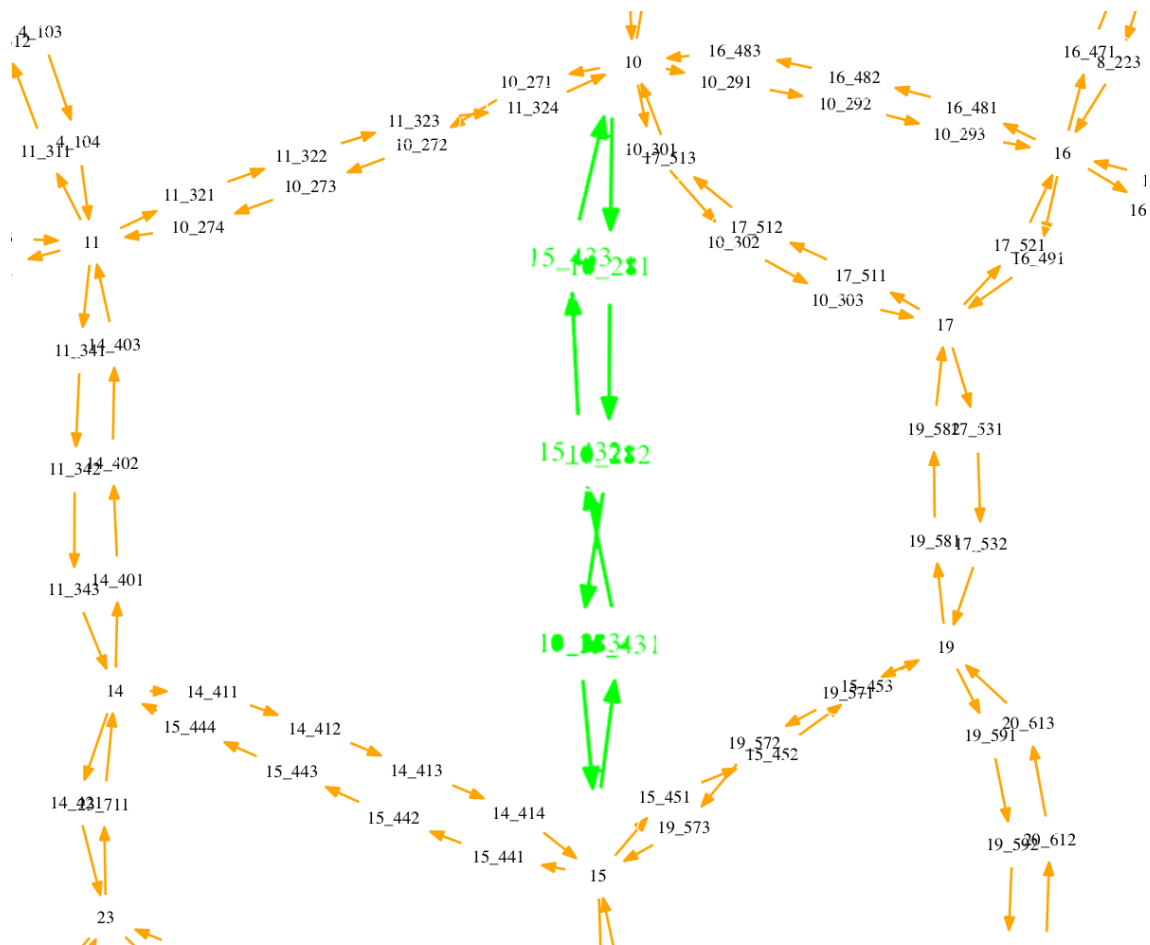
2.5 Klasyczny algorytm genetyczny.

Rysunek 2.5: Uzupełniony układ drogowy

1	1	0	0	0	0	0	
---	---	---	---	---	---	---	--

Rysunek 2.6: Fragment sieci w postaci tablicy binarnej

Rysunek 2.7: Fragment sieci w postaci grafu

Rozdział 3

Technologie i metody użyte.

3.1 Symulator transportu.

Rysunek 3.1: Logo symulatora transportu MATSim [6]

3.2 Algorytmy genetyczne.

Najlepszego rozwiązania będę poszukiwał wykorzystując klasyczny algorytm genetyczny.

Rysunek 3.2: Logo biblioteki Apache Commons Math [7]

3.3 Technologie i metodologie programistyczne.

3.4 Badane miasto przykładowe: Siouxfalls

Rysunek 3.3: Logo Java[8]

Rysunek 3.4: Logo IDE Eclipse[9]

Rysunek 3.5: Logo Python[10]

Rysunek 3.6: Logo PyDev[11]

Rozdział 4

Opis projektu.

Ta część pracy może być podzielona na więcej rozdziałów, np. kiedy autor chce w szczególności podkreślić któryś z etapów projektu. W zależności od tematu i celów pracy, pewne sekcje można dodać (np. przy projektowaniu sieci, instalacji i konfiguracji serwerów usług sieciowych), inne zaś pominąć.

4.1 Dane wejściowe.

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<config>
  <project>
    <name>siouxfalls</name>
    <output-dir>../output/</output-dir>
    <threads>4</threads>
    <log-level>INFO</log-level>
    <python-path>/usr/local/bin/python</python-path>
  </project>
  <scenario>
    <config>../siouxfalls/config.xml</config>
    <network>../siouxfalls/network.xml</network>
    <population>../siouxfalls/population.xml</population>
    <facilities>../siouxfalls/facilities.xml</facilities>
    <iterations>50</iterations>
  </scenario>
  <genetics>
    <population-size>35</population-size>
    <max-generations>150</max-generations>
    <elitism-rate>0.15</elitism-rate>
    <crossover-rate>1.0</crossover-rate>
    <mutation-rate>0.1</mutation-rate>
    <tournament-arity>2</tournament-arity>
  </genetics>
</config>
```

4.2 Wdrożenie.

pewnie brakuje tekstu

4.3 Wyniki.

Rysunek 4.1: Logo Trisquel[12]

Rozdział 5

Podsumowanie.

5.1 Dyskusja wyników.

5.2 Perspektywy dalszych badań w dziedzinie.

5.3 Struktura projektu.

Spis rysunków

2.1	Fragment sieci drogowej w Sioux Falls, Południowa Dakota.	9
2.2	Siec drogowa miasta Sioux Falls w postaci grafu.	10
2.3	Graf z dopasowaną geometrią [14].	10
2.4	Wyjściowy układ drogowy	11
2.5	Uzupełniony układ drogowy	12
2.6	Fragment sieci w postaci tablicy binarnej	12
2.7	Fragment sieci w postaci grafu	13
3.1	Logo symulatora transportu MATSim [6]	15
3.2	Logo biblioteki Apache Commons Math [7]	15
3.3	Logo Java[8]	16
3.4	Logo IDE Eclipse[9]	16
3.5	Logo Python[10]	16
3.6	Logo PyDev[11]	16
4.1	Logo Trisquel[12]	18

Spis tablic

Spis listingów

img/config.xml	17
--------------------------	----

Bibliografia

- [1] Leslie Arthur Keith Bloy, *An investigation into Braess' paradox*, 02/2007
- [2] Rric Pas and Shari Principio *Braess' paradox: Some new insights*, April 1996
- [3] Wataru Nanya, Hiroshi Kitada, Azusa Hara, Yukiko Wakita, Tatsuhiko Tamaki, and Eisuke Kita *Road Network Optimization for Increasing Traffic Flow* Int. Conference on Simulation Technology, JSST 2013.
- [4] Ana L. C. Bazzan and Franziska Klügl *Reducing the Effects of the Braess Paradox with Information Manipulation*
- [5] Mitchell Melanie *An Introduction to Genetic Algorithms* First MIT Press paperback edition, 1998
- [6] <http://matsim.org>
- [7] <http://commons.apache.org/proper/commons-math>
- [8] <http://www.java.com/pl/>
- [9] <https://eclipse.org>
- [10] <http://pl.python.org>
- [11] <http://pydev.org>
- [12] <https://trisquel.info>
- [13] M. Rieser, C. Dobler, T. Dubernet, D. Grether, A. Horni, G. Lammel, R. Waraich, M. Zilske, Kay W. Axhausen, Kai Nagel *MATSim User Guide* updated September 12, 2014
- [14] A. Chakirov *Enriched Sioux Falls Scenario with Dynamic Demand* MATSim User Meeting, Zurich/Singapore, June 2013.
- [15] http://pl.wikipedia.org/wiki/Paradoks_Braessa
- [16] <http://urbnews.pl/paradoks-braessa/>
- [17] http://pl.wikipedia.org/wiki/Paradoks_Downsa-Thomsona
- [18] http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_Lewisa-Mogridge\T1\textquoterighta

Załączniki

1. Załącznik nr 1
2. Załącznik nr 2
3. Załącznik nr 3

Abstract

The purpose of the present bachelor thesis was to create an internet application with an integrated recommender system based on music resources. My work covered two main fields: creating the application as well as building a recommender system and testing its efficiency.